

УДК 336.7

Коваль О.А.

канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМИ ВЕРИФІКАЦІ ІНФЛЯЦІЙНОЇ СТАТИСТИКИ У США

Проблеми інфляційної статистики завжди загострюються в передвидорний і виборний період, проте останнім часом саме інфляційні показники виступають як визначальні для успіху тієї чи іншої політичної сили – саме тому питання її верифікації набувають особливої важливості. Варто зауважити, що спотворення статистики було завжди, але в науковій літературі ніколи не виділялися як особлива тема і завжди звучали глухо - з очевидних причин.

US inflation at 3.4%

Consumer Price Index, change from a year ago

Рисунок 1 – Динаміка інфляції в США по роках[3]

Цього року ця практика лише посилилася. Навіть для нефахівців видно, що декларована інфляція в США у 3,4% не відповідає реальності, проте науково-практичного вивчення механізмів цих спотворень не проводиться. З усіх засобів підведення інфляційної статистики під політичні вимоги можна назвати три основних.

Перший спосіб - це застосування так званих гедоністичних коефіцієнтів при розрахунку динаміки ціноутворення. Наприклад, ціни персональних комп'ютерів зросли за певний період втричі, але оскільки їх обчислювальна потужність при цьому зросла вдвічі, то в перерахунку на одиницю обчислювальної потужності ми спостерігаємо інфляцію не в 200%, а всього на 50%! Такі маніпуляції використовуються на авторинку, ринку житла, енергетики, продовольства. Як гедоністичний коефіцієнт також активно застосовується екологічна чистота. Наприклад, ціна "зеленої енергії" для споживача в рази

вище, ніж енергії викопного палива, але екологічність дозволяє застосовувати знижувальні коефіцієнти для розрахунку інфляції.

Самі коефіцієнти не публікуються, визначити їхнє значення для кожного товару та галузі можна лише емпіричним шляхом – що серйозно ускладнює «очищення» такої статистики від спотворень.

Другим способом спотворення є активний висновок із стандартного набору товарів та послуг, які раніше входили в загальну вартість. Наприклад, з недавнього часу пасажирів літаків пропонують окремо оплачувати харчування, а клієнтам готелів – вай-фай та туалетне приладдя. Оскільки вартість авіаквитка та номера в готелі при цьому не змінюється, то формально інфляція відсутня, хоча фактично витрати споживачів суттєво зростають.

Третім способом спотворення статистики є масове використання у США спеціальних комісійних для придбання товарів та послуг в обумовлених випадках. Наприклад, при купівлі продуктів у супермаркеті чи бензину на заправній станції у годину пік чи у вихідні дні потрібно заплатити спеціальну комісію. Оскільки ціна продуктів та бензину при цьому залишається тією ж, це дозволяє заявити про відсутність інфляції, хоча також призводить до зростання витрат споживачів.

Це дозволяє стверджувати, що фактична інфляція в США значно вища за декларовані 3,4% на рік. Відомий економіст, колишній міністр фінансів за президента Клінтона Лоуренс (Ларрі) Саммерс стверджує, що вона знаходиться на рівні 7-8% річних, що вимагає від ФРС подальшого підвищення ставки.

Пропонується не обмежувати наш оптимізм і як базове значення інфляції в США розглядати цифру в 11-12% на рік.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Cristofer Beam, “Welcome to Pricing Hell” [Електронний ресурс]: <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2024/04/surge-pricing-fees-economy/678078/>

2. Molly Smith, Steve Matthews “What Went Wrong With US Inflation” [Електронний ресурс]: https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-04-17/inflation-s-stubborn-start-to-2024-blamed-partly-on-powell-pivot?utm_source=website&utm_medium=share&utm_campaign=copy

3. BAIGENEWS. Инфляция в США выросла до 3,4%. [Електронний ресурс]: https://baigenews.kz/inflyatsiya-v-ssha-vyroslo-do-34_167688/